

راهنمای تامین مالی خارجی

(مراحل و مستندات قانونی تامین مالی خارجی)

تهیه و تنظیم:

بخش تامین منابع مالی خارجی - مرکز خدمات سرمایه گذاری خراسان رضوی

مشهد - احمد آباد - نبش طالقانی ۱۳ - مرکز خدمات سرمایه گذاری - تلفن ۵-۸۴۷۰۷۹۱

پایگاه اینترنتی: www.investinkhorasan.ir investment@investinkhorasan.ir

بسمه تعالی

مقدمه

بر اساس تجربیات کسب شده در طی سالهای پس از جنگ تحمیلی در زمینه استفاده از تسهیلات و اعتبارات خارجی، مسئولان و برنامه‌ریزان کلان کشور با بهره‌گیری از تجربیات یاد شده و به منظور کنترل سقف بدهی‌ها و نیز امکان تخصیص بهینه منابع همواره موادی را در برنامه‌های پنجساله توسعه کشور به این امر اختصاص داده‌اند.

ماده ۱۳ قانون برنامه چهارم (پیوست شماره ۱) و آئین‌نامه اجرایی این ماده به این مهم پرداخته است. مضافاً اینکه در قانون برنامه پنجم توسعه مجوزهای ذیربط طی مواد ۸۲ و ۸۳ (پیوست شماره ۹) تشریح شده است. آئین‌نامه اجرایی مزبور که فرآیند استفاده از این تسهیلات را تسهیل مینمود به دلیل وجود مشکلاتی از جمله، طولانی شدن فرایند کار، دیوانسالاری داخلی حاکم و ... نیازمند اصلاح و بازنگری بود. هیات محترم وزیران، وظیفه بررسی و اصلاح این آئین‌نامه را به وزارت امور اقتصادی و دارایی محول نمود. سرانجام پس از بررسی‌ها و نشست‌های کارشناسی متعدد، نهایتاً "اصلاحیه آئین‌نامه ماده ۱۳ قانون برنامه چهارم توسعه به شماره ۶۹۸۰۷/ت ۳۵۹۱۵ هـ مورخ ۱۳۸۵/۸/۶ به تصویب هیات محترم وزیران رسید (پیوست شماره ۲).

مهمترین موارد مطروحه در این آئین‌نامه عبارتند از:

- ۱ - تعیین متولی پاسخگو به فرایند تامین مالی خارجی (فاینانس)
- ۲ - تشکیل هیات راهبری تامین منابع مالی خارجی.
- ۳ - تشکیل مرکز تامین منابع مالی خارجی با هدف ایجاد یک مجموعه متمرکز و پاسخگو به ابهامات و پرسش‌های متقاضیان.
- ۴ - کوتاه نمودن فرایند و زمان مورد نیاز برای اجرای فرآیند تامین مالی به تفکیک وظایف دستگاه‌های متولی
- ۵ - جلوگیری از سردرگمی مجریان طرح‌ها در دستگاه‌های اجرایی.
- ۶ - کاهش مراجعه مجریان طرح‌ها به دستگاه‌های اجرایی.

با عنایت به مفاد آیین‌نامه مزبور و با توجه به ضرورت مشارکت دستگاه‌های اجرایی ذیربط در فرآیند جدید و ایجاد تعامل نزدیک با این دستگاه‌ها، مرکز تامین منابع مالی خارجی در دفتر وامها، مجامع و موسسات بین‌المللی تشکیل گردید. این مرکز که مرکب از کارشناسان سازمان و

نمایندگان بانکها و وزارتخانه‌های ذیربط طرح می‌باشد، وظیفه هدایت و راهبری متقاضیان تامین مالی را بعهده دارد.

اهم وظایف مرکز عبارتند از:

- ۱ - اخذ و بررسی شکلی مدارک ارائه شده توسط متقاضی
- ۲ - پذیرش اولیه طرح در صورت کامل بودن مدارک
- ۳ - ارسال همزمان مدارک به مراجع ذیربط ظرف سه روز کاری
- ۴ - پیگیری امور در دستگاه‌های اجرایی ذیربط به منظور انجام اقدامات مرتبط با وظایف آن دستگاه در زمانهای مقرر در مصوبه
- ۵ - صدور ضمانتنامه مورد نیاز جهت استفاده طرح‌ها از منابع مالی خارجی
- ۶ - بررسی، شناسایی گلوگاه‌ها و چالشهای قانونی، مقرراتی و عملیاتی فرآیند تامین مالی خارجی و ارائه گزارش به هیات راهبری
- ۷ - تهیه گزارشهای ماهانه و شش ماهه مورد نیاز هیات راهبری
- ۸ - رسیدگی به شکایات متقاضیان استفاده از منابع مالی خارجی و کمک به رفع مشکلات احتمالی از طریق هیات راهبری
- ۹ - پاسخگویی به سوالات متقاضیان استفاده از منابع مالی خارجی

بر این اساس و بر پایه آخرین مصوبه هیات محترم وزیران (پیوست شماره ۲)، درخواست استفاده از تسهیلات مالی مزبور، بایستی راساً به مرکز تامین مالی خارجی مستقر در این سازمان منعکس، تا نسبت به بررسی طرح، اخذ مجوزهای مربوطه و نتیجتاً استفاده از اعتبارات در نظر گرفته شده اقدام مقتضی صورت پذیرد. مجموعه اطلاعاتی که در قالب راهنمای تامین مالی خارجی در اختیار قرار داده شده است، ضمن رعایت اختصار کلام، روندهای استفاده از اعتبارات مزبور را به روشنی تعریف می‌نماید.

مراحل اعطا و استفاده از تسهیلات تامین مالی (فاینانس) توسط بخش دولتی و غیر دولتی در تبصره ۵ ماده ۸ آیین نامه اجرایی ماده (۱۳) قانون برنامه چهارم (تیر ۸۴) و اصلاحیه آن (آبان ۸۵) **پیوست شماره ۲** کاملاً ذکر شده است.

توجه ۱: این مرکز آمادگی دارد که نهاد های بخش خصوصی، عمومی و دولتی متقاضی تامین مالی خارجی را راهنمایی و نظرات مشورتی خود را در این خصوص ارائه نماید .

توجه ۲: بسیاری از مراحل ذیل، بطور موازی و همزمان در نهادهای مختلف قابل پیگیری و اقدام میباشند.

توجه ۳: رعایت قانون حداکثر استفاده از توان فنی و مهندسی، تولیدی، صنعتی و اجرایی کشور در اجرای پروژهها و ایجاد تسهیلات، به منظور صدور خدمات مصوب ۱۳۷۵/۱۲/۱۲ در معرفی پروژه های متقاضی تسهیلات فاینانس الزامی است.

آدرس:

مشهد - احمد آباد - نبش طالقانی ۱۳ - مرکز خدمات سرمایه گذاری - تلفن ۵-۸۴۷۰۷۹۱

پایگاه اینترنتی: www.investinkhorasan.ir

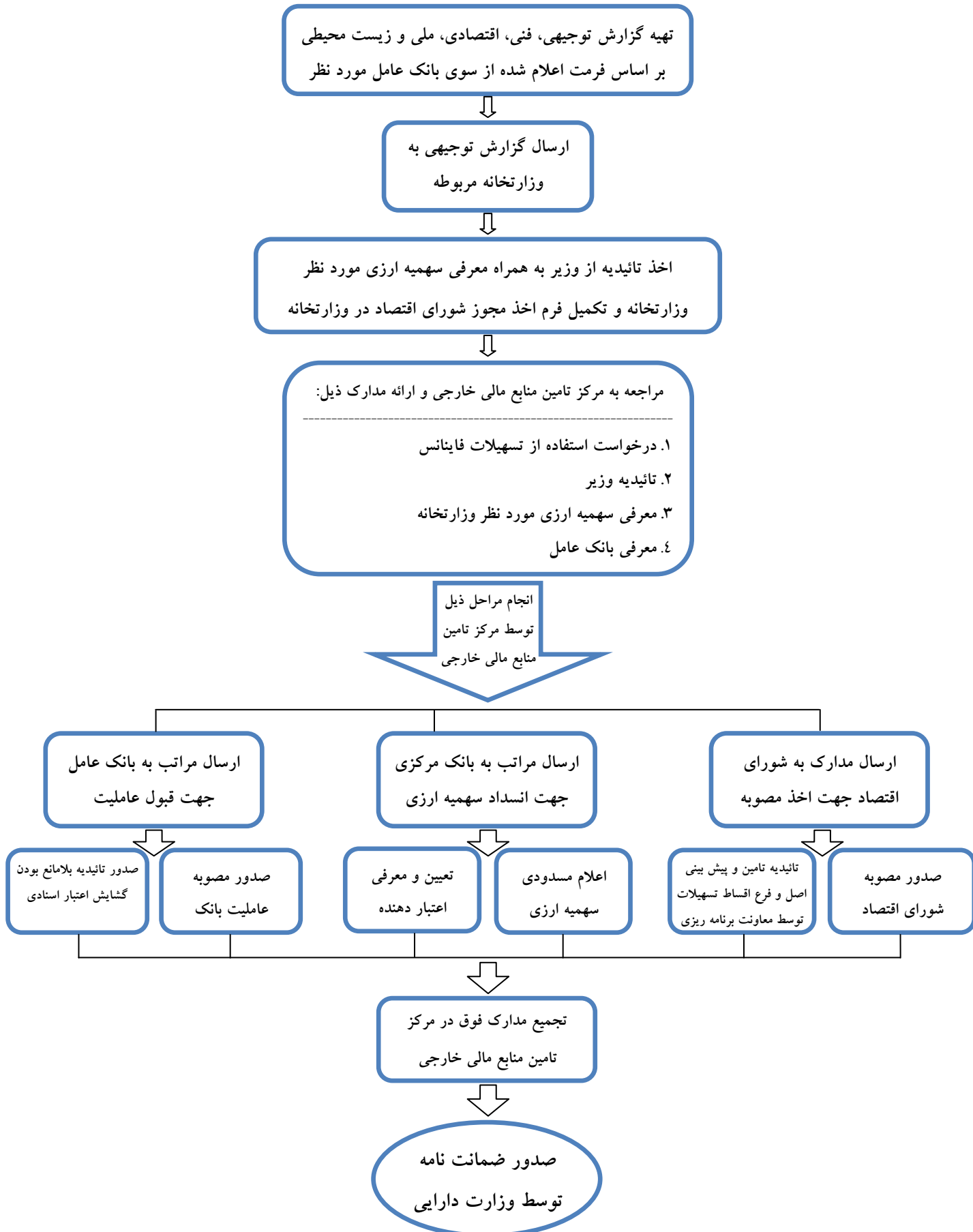
پست الکترونیک: investment@investinkhorasan.ir

تهران - خیابان ناصر خسرو - خیابان داور - ساختمان شماره ۴ - طبقه هفتم - مرکز تامین منابع مالی خارجی

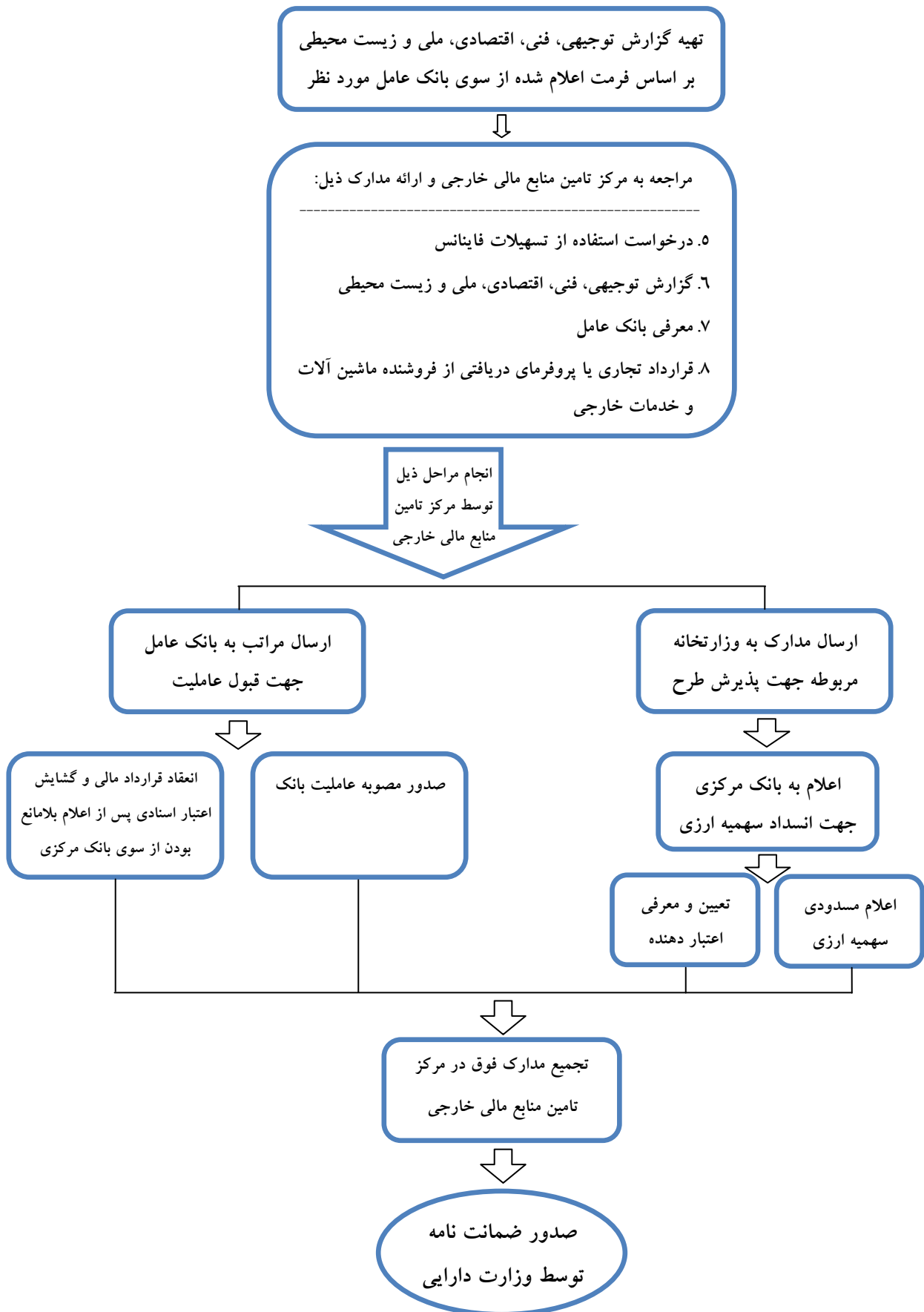
تلفنهای تماس: ۳۹۹۰۴۲۱۶-۳۹۹۰۲۴۸۹-۳۹۹۰۴۲۱۴-۳۹۹۰۴۲۱۴ نمابر: ۳۳۹۶۷۷۶۳

پایگاه اینترنتی سازمان: www.oietai.ir پست الکترونیک: loans@oietai.ir

خلاصه مراحل اولیه استفاده طرح های دولتی از فاینانس خارجی

خلاصه مراحل اولیه استفاده طرح های غیر دولتی از فاینانس خارجی

استفاده از سایر منابع مالی و خطوط اعتباری خارجی

استفاده از منابع مالی و خطوط اعتباری خارجی که در ایران به نام فاینانس متداول گردیده برای اجرای پروژه‌ها و خرید تجهیزات و کالاهای سرمایه ای طرح‌های تولیدی و همچنین خدمات فنی و مهندسی پروژه‌ها، وفق قراردادهای مالی منعقد شده با اعتبار دهندگان خارجی صورت میپذیرد. فرایند اجرای این روش براساس آخرین مصوبه فوق الذکر هیات محترم وزیران اصلاح و به شرح زیر معین گردیده است:

۱. فعالیتهای قابل قبول :

- اجرای پروژه های جدید زیربنایی / تولیدی و طرحهای توسعه ای از طریق فروشندگان و پیمانکاران خارجی.
- خرید فن آوری، ماشین آلات و تجهیزات سرمایه ای و خدمات فنی مهندسی از خارج از کشور .

۲. واجدین شرایط :

کلیه موسسات، شرکتها و اشخاص حقوقی دولتی، عمومی و غیر دولتی (خصوصی) که نیاز به خرید از خارج از کشور دارند.

۳. وثایق مورد نیاز:

وثایق مورد نیاز، حسب تشخیص مراجع اعتباری بانک، عبارت از مورد یا مواردی از وثایق زیر خواهد بود :

الف. بخش خصوصی

- طرح مورد نظر ، - اموال غیر منقول ، - سفته/ برات ، - برگ سپرده بانکی بلند مدت ، - اوراق سهام شرکت های پذیرفته شده در بورس، اوراق بهادار و سایر موارد حسب تشخیص مراجع اعتباری بانک

ب. بخش دولتی

برای بخش دولتی اسناد و مجموعه زیر مورد نیاز است:

- مصوبه شورای اقتصاد هیات دولت

- مجوز ماده ۶۲ قانون محاسبات عمومی

۴. نرخ سود و هزینه های مترتب بر تسهیلات :

سود تسهیلات براساس نوع قرارداد بانک خارجی بر دو اصل نرخ شناور (LIBOR/EURIBOR) شش ماهه به اضافه حاشیه سود (که معمولاً ۰/۵ درصد می باشد (و یا نرخ ثابت (CIRR) و بر اساس قوانین OECD محاسبه می گردد که میزان نرخ های مزبور در شرایط زمانی مختلف متفاوت میباشند. در شرایط فعلی (ژانویه ۲۰۰۹) نرخ شناور به طور متوسط برابر ۳/۳۰ درصد و نرخ ثابت برابر ۴/۰۶ درصد میباشد . هزینه های دیگر عبارتند از :

- هزینه مدیریت در حدود ۰/۱۲۵ درصد مبلغ تسهیلات، که یک بار و در هنگام شروع استفاده از تسهیلات اخذ میگردد .

- هزینه تعهد در حدود ۰/۱۲۵ درصد مبلغ اعتبار استفاده نشده، که به صورت سالیانه اخذ میگردد .

- حق بیمه صادراتی کشور فروشنده ماشین آلات که مبتنی بر رتبه ریسک هر کشور محاسبه و اخذ میگردد.

۵. سقف پرداخت :

حداکثر ۸۵ درصد مبلغ قرارداد تجاری / پروفورما و هزینه بیمه صادراتی مربوطه (که براساس رتبه ریسک کشور استفاده کننده از تسهیلات محاسبه می گردد) مشمول تسهیلات فاینانس قرار می گیرد.

۶. روش پرداخت :

به طور معمول ابزار پرداخت، اعتبار اسنادی بوده و نحوه پرداخت به شرح ذیل می باشد :

۱۵ درصد مبلغ اعتبار اسنادی به عنوان پیش پرداخت و میان پرداخت توسط مجری طرح پرداخت میگردد.

۸۵ درصد مبلغ اعتبار اسنادی از محل تسهیلات فاینانس پرداخت میگردد.

با توجه به مفاد ماده ۶۲ قانون محاسبات عمومی کشور (پیوست شماره ۳) گشایش اعتبار اسنادی فاینانس جهت وزارتخانه ها، سازمان ها و شرکت های وابسته دولتی که از بودجه عمومی استفاده می کنند موکول به ارائه تأییدیه معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی رییس جمهور مبنی بر پیش بینی معادل ریالی اصل و فرع اقساط تسهیلات در بودجه سنواتی کشور به منظور بازپرداخت اقساط در سررسیدهای مقرر خواهد بود.

۷. دوره استفاده از تسهیلات :

دوره استفاده از تسهیلات قراردادهای مالی براساس دوره حمل و اجرای پروژه مندرج در قراردادهای تجاری با توجه به خط مشی سازمان توسعه همکاریهای اقتصادی (OECD) تعیین می گردد.

۸. دوره بازپرداخت :

- تعداد و توالی اقساط: بین ۱۰ تا ۱۷ قسط متوالی ۶ ماهه می باشد. لذا دوره مذکور بین ۵ تا ۸/۵ سال بر اساس قرارداد و نوع تجهیزات و خدمات مورد نظر تعیین خواهد شد.

- سررسید اولین قسط: ۶ ماه پس از شروع دوره بازپرداخت می باشد که با توجه به مفاد قراردادهای تامین مالی تعیین می گردد .

ضمائم

پیوست شماره ۱

ماده ۱۳ قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور

ماده ۱۳-الف- به منظور تعهدات ارزی کشور، دستگاه‌های موضوع ماده (۱۶۰) این قانون (پیوست شماره ۴) ملزم به رعایت موارد ذیل هستند:

- ۱- عملیات و معاملات ارزی خود را از طریق حسابهای ارزی که در بانکهای داخل یا خارج با تأیید بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران افتتاح کرده یا می‌کنند انجام دهند. بانکهای عامل ایرانی مکلفند خدمات مورد نیاز آنها را در سطح استانداردهای بین‌المللی تامین نمایند.
 - ۲- فهرست کلیه حسابهای ارزی جدید خارج از کشور خود را به آن مرکزی جمهوری اسلامی ایران اعلام نمایند تا پس از تأیید ادامه فعالیت آنها موثر گردد.
- ب- دولت موظف است:

- ۱- زمانبندی پرداخت بدهی‌ها و تعهدات، اعم از میان مدت و کوتاه مدت خارجی را به گونه‌ای تنظیم نماید که بازپرداختهای سالانه این بدهی‌ها و تعهدات، بدون در نظر گرفتن تعهدات ناشی از بیع متقابل در پایان برنامه چهارم از سی درصد (۳۰٪) درآمدهای ارزی دولت در سال آخر برنامه چهارم، تجاوز نکند. در استفاده از تسهیلات خارجی، اولویت با تسهیلات بلند مدت خواهد بود.
- ۲- میزان تعهدات و بدهی‌های خارجی کشور در سالهای برنامه چهارم را به گونه‌ای تنظیم نماید تا ارزش حال خالص بدهی‌ها و تعهدات کشور بدون تعهدات ناشی از قراردادهای موضوع بند (ب) ماده (۳) قانون تشویق و حمایت سرمایه‌گذاری خارجی (پیوست شماره ۵) مصوب ۱۳۸۰/۱۲/۱۹ (مابه‌التفاوت ارزش حال بدهی‌ها، تعهدات کشور و ذخایر ارزی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران) در سال آخر برنامه چهارم بیش از سی میلیارد (۳۰.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰) دلار نباشد.
- ۳- بانکهای تجاری و تخصصی مجازند بدون تضمین دولت و با رعایت سقف مذکور در جز (۲) نسبت به تامین منابع مالی طرح‌های سرمایه‌گذاری بخش‌های غیر دولتی از منابع بین‌المللی اقدام کنند.

ج- در مورد طرح‌های سرمایه‌گذاری دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۱۶۰) این قانون که از تسهیلات مالی خارجی استفاده می‌کنند موظف به رعایت موارد ذیل خواهند بود:

۱- تمامی طرح‌ها با مسئولیت وزیر و یا بالاترین مقام اجرایی دستگاه ذیربط و تأیید شورای اقتصاد، باید دارای توجیه فنی، اقتصادی و مالی باشد و مجموع هزینه‌های اجرای کامل آنها از سقف‌های تعیین شده تجاوز نکند. تعیین زمانبندی دریافت و بازپرداخت تسهیلات هر طرح و میزان استفاده آن از ساخت داخل با توجه به ظرفیتها، امکانات و تواناییهای داخلی و با رعایت قانون حداکثر استفاده از توان فنی و مهندسی، تولیدی صنعتی و اجرایی کشور در اجرای پروژه‌ها و ایجاد تسهیلات به منظور صدور خدمات مصوب ۱۳۷۵/۱۲/۱۲ و نیز رعایت شرایط زیست محیطی در اجرای هر یک از طرح‌ها باید به تصویب شورای اقتصاد برسد.

۲- قبل از عقد قرارداد، با ارائه توجیهات فنی و اقتصادی، با سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور موافقتنامه مبادله کنند.

د- تمامی معاملات و قراردادهای خارجی را که بیش از یک میلیون (۱.۰۰۰.۰۰۰) دلار باشد با رعایت قانون حداکثر استفاده از توان فنی و مهندسی، تولیدی، صنعتی و اجرایی کشور در اجرای پروژه‌ها و ایجاد تسهیلات به منظور صدور خدمات مصوب ۱۳۷۵/۱۲/۱۲، تنها از طریق مناقصه محدود و یا بین‌المللی (با درج آگهی در روزنامه‌های کثیرالانتشار و رسانه‌های الکترونیکی داخلی و خارجی) (انجام و منعقد نمایند موارد استثنا به تأیید کمیته سه نفره متشکل از وزیر امور اقتصادی و دارایی، رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و وزیر وزارتخانه مربوطه خواهد رسید.

در کلیه مناقصه‌ها، حق کنترل و بازرسی کمی و کیفی و کنترل قیمت برای کلیه کالاهای وارداتی و پروژه‌ها برای خریدار محفوظ است. وزیر با بالاترین مقام اجرایی ذیربط مسئول حسن اجرای این موضوع می‌باشد. بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران فقط مجاز به تعهد یا پرداخت معاملات و قرار دادهایی است که تأیید بالاترین مقام دستگاه‌های اجرایی، مبنی بر رعایت مفاد این بند را داشته باشد. پ

ه- دولت مکلف است همراه با لوائح بودجه سالانه جداول دریافت و پرداخت‌های ارزی را برای سالهای باقیمانده از برنامه چهارم ارائه نماید.

پیوست شماره ۲

آیین نامه اجرایی ماده (۱۳) قانون برنامه چهارم (تیر ۸۴) و اصلاحیه آن (آبان ۸۵)

هیئت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۸۴/۴/۲۶ بنا به پیشنهاد سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور، وزارت اموراتقتصادی و دارایی و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و به استناد ماده (۱۳) قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران - مصوب ۱۳۸۳-، آیین نامه اجرایی ماده مذکور را به شرح زیر تصویب نمود:

ماده ۱) اصطلاحات مشروح زیر در معانی مربوط بکار می روند:

- الف - قانون برنامه: قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران.
- ب - قانون حداکثر: قانون حداکثر استفاده از توان فنی و مهندسی تولیدی و صنعتی و اجرایی کشور در اجرای پروژه‌ها و ایجاد تسهیلات به منظور صدور خدمات (مصوب ۱۳۷۵).
- ج - جدول شماره (۷): جزء (۱) بند «ب» جدول شماره ۷-، منابع مالی برنامه چهارم توسعه و اصلاحیه‌های بعدی آن.
- د - وزارت: وزارت اموراتقتصادی و دارایی.
- هـ - سازمان: سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور.
- و - بانک مرکزی: بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران.
- ز - بانک عامل: بانک و یا مؤسسه اعتباری مالی و پولی که مورد تأیید بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران بوده و خدمات مربوط به دریافت و بازپرداخت اصل و سود منابع مالی را انجام می دهد.
- ح - هیئت: هیئت راهبری تأمین منابع مالی خارجی
- ط - دبیرخانه: دبیرخانه هیئت
- ی - متقاضی: متقاضی تأمین منابع مالی خارجی
- ک - روز: روز کاری

* ماده ۲) وزارتخانه‌ها، مؤسسات و شرکتهای موضوع ماده (۱۶۰) قانون برنامه مکلفند کلیه عملیات و معاملات ارزی خود را از طریق بانک مرکزی و سایر بانکهای ایرانی و خارجی با تأیید بانک مرکزی انجام دهند. افتتاح

حساب ارزی جهت تسهیل عملیات و معاملات مذکور نزد بانکهای ایرانی و خارجی با تأیید بانک مرکزی و رعایت سایر مقررات مربوط بلامانع است. برای این منظور:

۱ - بانکهای عامل ایرانی مکلفند طی سالهای برنامه نسبت به ارتقای سطح علمی و تخصصی کارکنان، تأمین تجهیزات و اصلاح روش کار خود به منظور انطباق سطح ارائه خدمات با استانداردهای بین‌المللی اقدام نمایند.

۲ - کلیه دستگاههای موضوع این ماده مکلفند ظرف دو هفته از تاریخ ابلاغ این آیین‌نامه فهرست کلیه حسابهای ارزی خود اعم از حسابهای مفتوحه نزد بانکهای خارجی و شعب بانکهای ایرانی در خارج کشور را با ذکر مانده آنها در پایان سال ۱۳۸۳ و دلایل توجیهی مربوط به بانک مرکزی اعلام نمایند.

بانک مرکزی باید پس از وصول فهرست حسابهای ارزی مذکور، مراتب تأیید و یا عدم تأیید خود را در ادامه یا توقف کار آنها در اسرع وقت به دستگاه ذی‌ربط اعلام نماید. دستگاههای ذی‌ربط موظفند ظرف یک ماه حسابهایی را که مورد تأیید بانک مرکزی نمی‌باشند، مسدود نموده و وجوه آن را به حساب یا حسابهای مورد تأیید بانک مرکزی انتقال دهند. افتتاح حسابهای ارزی جدید در بانکهای ایرانی و خارجی منوط به تأیید بانک مرکزی است.

تبصره: مجوزهای صادر شده قبلی بانک مرکزی به قوت خود باقی است.

* ماده (۳) کلیه دستگاههای موضوع ماده (۲) این آیین‌نامه و بانکهای تجاری و تخصصی موضوع جزء (۳) بند «ب» ماده (۱۳) قانون برنامه موظفند در استفاده از تسهیلات مالی خارجی، تسهیلات بلندمدت را در اولویت قرار دهند. بانک مرکزی باید شرایط مالی قراردادهای تأمین مالی موضوع این آیین‌نامه را به نحوی تنظیم نماید که تکلیف مقرر در جزء (۱) بند «ب» ماده (۱۳) قانون برنامه حاصل شود. کلیه دستگاههای ذی‌ربط مکلفند همکاری لازم را با بانک مرکزی جهت حصول شرط مذکور به عمل آورند.

* ماده (۴) کنترل و تنظیم میزان تعهدات و بدهیهای خارجی کشور در طول برنامه چهارم توسعه به گونه‌ای که ارزش حال خالص بدهیها و تعهدات کشور، بدون تعهدات ناشی از قراردادهای موضوع بند «ب» ماده (۳) قانون تشویق و حمایت سرمایه‌گذاری خارجی - مصوب ۱۳۸۰ - (مابه‌التفاوت ارزش حال بدهیها، تعهدات کشور و ذخایر ارزی بانک مرکزی) در سال آخر برنامه چهارم بیش از سی میلیارد دلار نباشد، به عهده بانک مرکزی است. کلیه دستگاههای ذی‌ربط مکلفند همکاری لازم را با بانک مرکزی جهت حصول شرط مذکور به عمل آورند.

* ماده (۵) استفاده از تسهیلات جدید با تضمین دولتی توسط دستگاههای موضوع ماده (۲) این آیین نامه در چارچوب قوانین بودجه سنواتی و ارقام جدول شماره (۷) با تعیین سهمیه دستگاهها توسط سازمان مجاز است.

* ماده (۶) طرحهای سرمایه گذاری بخش غیردولتی که توسط بانکهای تجاری و تخصصی بدون استفاده از تضمین دولت از منابع مالی بین المللی تأمین مالی می شوند با رعایت جزء (۲) بند «ب» ماده (۱۳) قانون برنامه مجاز است.

* ماده (۷) بانک مرکزی مکلف است در طول برنامه چهارم توسعه، اطلاعات و آمار و ارقام مربوط به دریافتها و پرداختهای ارزی را مطابق بند «ه» ماده (۱۳) قانون برنامه جهت ملحوظ شدن در لوایح بودجه سالانه در اختیار سازمان قرار دهد.

* ماده (۸) کل این ماده در سال ۸۵ اصلاح و جایگزین ماده ۸ قدیم شد. به منظور تسهیل در فرایند امور مربوط به تأمین تسهیلات مالی خارجی، واحد اجرایی متناسب با موضوع در سازمان سرمایه گذاری و کمکهای اقتصادی و فنی ایران ایجاد و همچنین هیئت راهبری تأمین منابع مالی خارجی در آن سازمان مرکب از رئیس سازمان سرمایه گذاری و کمکهای اقتصادی و فنی ایران به عنوان نماینده تام الاختیار وزارت (رئیس هیئت)، معاونان تام الاختیار سازمان و بانک مرکزی (به عنوان اعضای ثابت) و حسب مورد، دستگاه یا دستگاههای اجرایی ذی ربط (حداقل در سطح معاون) تشکیل میشود تا امکان استفاده سریع و به موقع متقاضیان از تسهیلات مزبور را در چارچوب مجوزهای قانونی و قراردادهای توافقنامه های مربوط فراهم کند.

تبصره ۱: شرح وظایف و اختیارات هیئت به شرح ذیل است:

الف- هیئت موظف است حداقل ماهی یک بار تشکیل جلسه داده و آخرین وضعیت و مراحل اجرایی تسهیلات درخواستی و اقدامات انجام شده توسط دستگاههای ذی ربط را حسب این آیین نامه بررسی کند. دبیرخانه موظف است نظرات هیئت را پیگیری و نتیجه اقدامات انجام شده را به هیئت گزارش کند.

ب- بررسی قوانین و مقررات موجود در مورد استفاده بخشهای دولتی و غیردولتی از تسهیلات مالی خارجی و شناسایی تنگناها و خلاء های موجود در این زمینه و ارائه پیشنهاد جهت لغو و یا اصلاح و یا تصویب مقررات لازم و همچنین راهکارهای اجرای به منظور تسهیل استفاده از تسهیلات مذکور به مراجع ذی ربط.

ج - تعیین دستگاههایی که لازم است جهت تسریع و پیگیری امور یا راهنمایی متقاضیان نماینده تمام یا پاره وقت در دبیرخانه داشته باشند. دستگاههای مزبور موظفند پس از درخواست هیئت نسبت به معرفی نماینده برای همکاری در اجرای وظایف اقدام کنند.

د- مصوبات هیئت توسط رئیس هیئت ابلاغ و دستگاههای مزبور در چارچوب مقررات این آیین نامه موظف به اجرا و پاسخگویی میباشند.

ه- رئیس هیئت گزارش عملکرد و نحوه همکاری دستگاههای اجرایی را هر شش ماه یک بار به وزیر امور اقتصادی و دارایی جهت طرح در هیئت وزیران ارائه میکند.

تبصره ۲: به منظور تحقق مفاد این آئین نامه، سازمان موظف است با هماهنگی وزارت حداکثر ظرف سه ماه از تاریخ ابلاغ این تصویب نامه با استناد به ماده (۲۴) قانون برنامه نسبت به ایجاد و یا توسعه و یا اعمال تغییرات لازم در تشکیلات و نیروی انسانی سازمان سرمایه گذاری و کمک های اقتصادی فنی ایران اقدام و اعتبارات مورد نیاز را ضمن بودجه دستگاه مربوط در لایحه بودجه هر سال منظور کند.

تبصره ۳: کلیه دستگاههای اجرایی موضوع ماده (۱۶۰) قانون برنامه و همچنین کلیه اشخاص غیردولتی که مجاز به استفاده از تسهیلات مالی خارجی به طریق فاینانس با تضمین دولت میباشند، باید درخواست استفاده از تسهیلات را به همراه اطلاعات و اسناد و مدارک لازم به وزارت - سازمان سرمایه گذاری و کمکهای اقتصادی و فنی ایران (دبیرخانه) - ارسال کنند.

تبصره ۴: بانکهای عامل در اجرای جزء (۳) بند (ب) ماده (۱۳) قانون برنامه، موظفند اطلاعات و آمار و عملکرد این جزء را هر سه ماه یک بار به هیئت اعلام کنند. هیئت در صورت مشاهده هرگونه مشکل در روند اجرای طرحهای موضوع این بند مراتب را مورد بحث و پیگیری قرار می دهد.

تبصره ۵: استفاده از تسهیلات مالی خارجی به ترتیب برای طرحهای غیردولتی و دولتی مستلزم طی مراحل زیر است:

الف - طرحهای بخش غیر دولتی

۱- دبیرخانه موظف است حداکثر ظرف سه روز پس از مراجعه متقاضی و ارائه درخواست و مدارک مورد نیاز، مراتب را به بانک عامل به منظور پذیرش اولیه عاملیت و به دستگاه اجرایی به منظور موافقت در خصوص پذیرش طرح اعلام کند.

۲- دستگاه اجرایی موظف است پس از دریافت کامل اطلاعات و مدارک موردنی از، در صورت موافقت، نظر خود را حداکثر ظرف هفت روز به بانک عامل برای بررسی توجیه اقتصادی، فنی و مالی طرح و به بانک مرکزی جهت انسداد سهمیه ارزی اعلام و در صورت مخالفت، نظر خود را به همراه دلایل به متقاضی اعلام کند و همچنین دستگاه اجرایی موظف است در هر صورت مراتب را به هیئت اعلام کند.

۳- بانک عامل موظف است حداکثر ظرف چهل و پنج روز پس از دریافت مدارک و مستندات، توجیه اقتصادی، فنی و مالی را بررسی و مصوبه اعتباری متضمن تأیید و یا رد را صادر و مراتب را به هیئت و متقاضی اعلام کند.

۴- بانک عامل موظف است ظرف ده روز پس از دریافت قرارداد تجاری از متقاضی رسماً نسبت به بررسی و تأیید قرارداد اقدام و نتیجه را به بانک مرکزی و هیئت اعلام کند.

۵- بانک مرکزی موظف است حداکثر ظرف هفت روز پس از دریافت تأییدیه قرارداد تجاری از بانک عامل نسبت به تعیین اعتبار دهنده / اعتبار دهندگان خارجی و همچنین صدور مجوز امضای قرارداد مالی توسط بانک عامل اقدام و مراتب را به بانک عامل و هیئت اعلام کند.

۶- بانک عامل موظف است پس از انعقاد قرارداد مالی با اعتبار دهنده خارجی و گشایش اعتبار اسنادی، ضمن ارسال اصل یا رونوشت مصدق قرارداد مالی به انضمام تصویر اعتباری اسنادی و اصل گواهی اخذ وثیقه به وزارت جهت انجام صدور ضمانتنامه، مراتب را به بانک مرکزی جهت تهیه جدول پیش بینی باز پرداخت و ثبت آماری اعلام کند.

۷- وزارت موظف است پس از دریافت درخواست کتبی بانک عامل مبنی بر صدور ضمانتنامه، منضم به مدارک مشروح در بند (۶) و پس از صدور ضمانتنامه به ترتیب ذکر شده در ماده (۱۰) این آیین نامه، حداکثر ظرف هفت روز مراتب را به دبیرخانه، بانک عامل و بانک مرکزی اعلام و اصل ضمانتنامه را برای اعتبار دهنده خارجی ارسال کند.

ب - طرحهای بخش دولتی

۱- مراجعه متقاضی به دبیرخانه و ارائه تأییدیه وزیر یا بالاترین مقام اجرایی دستگاه ذی ربط در خصوص دارا بودن توجیه و امکان اجرای کامل طرح در قالب هزینه های تعیین شده به

عنوان سقف هزینه به انضمام گزارش توجیه اقتصادی، فنی و مالی و سایر م دارک و مستندات
مورد نیاز.

۲- دبیرخانه موظف است مدارک مذکور در بند (۱) را حداکثر ظرف سه روز پس از دریافت کامل آنها به بانک مرکزی (جهت مسدودی سهمیه ارزی) و سازمان تحویل دهد. سازمان موظف است نسبت به مبادله موافقتنامه ظرف هفت روز اقدام و نتیجه را همزمان به دبیرخانه شورای اقتصاد و هیئت اعلام کند.

۳- رعایت نکات زیر برای خرید کالا و خدمات از خارج در خصوص طرحهای بخش دولتی موضوع این ماده الزامی است.

الف- در صورتی که مبلغ قرارداد از یک میلیون (۱/۰۰۰/۰۰۰) دلار تجاوز کند، برگزاری مناقصه محدود یا بین المللی (با درج آگهی در روزنامه‌های کثیرالانتشار و رسانه‌های الکترونیکی داخلی و خارجی) الزامی است. موارد استثناء باید به تأیید کارگروه سه نفره متشکل از وزیر، رئیس سازمان و وزیر وزارتخانه مربوط برسد.

ب- حق کنترل و بازرسی کمی و کیفی و کنترل قیمت برای کلیه کالاهای وارداتی و پروژه‌ها برای خریدار محفوظ است. وزیر یا بالاترین مقام اجرایی دستگاه ذی ربط مسئول حسن اجرای این موضوع میباشد.

۴- ارائه طرح به شورای اقتصاد برای

الف- تأیید توجیه اقتصادی، فنی و مالی طرح.

ب- تصویب زمان بندی دریافت و باز پرداخت تسهیلات.

ج- تصویب میزان استفاده طرح از امکانات ساخت داخل با توجه به قانون حداکثر.

د- تصویب رعایت شرایط زیست محیطی در اجرای طرح.

ه- تصویب سرمایه‌گذاری موضوع ماده (۱۷) قانون برنامه و بودجه.

۵- دبیرخانه شورای اقتصاد موظف است این گونه طرحها را با قید فوریت و خارج از نوبت در دستور کار شورای اقتصاد قراردادده و ظرف سه روز پس از تصویب، مراتب را به متقاضی

بانک مرکزی، دستگاه اجرایی و هیئت اعلام کند. بانک مرکزی حسب مورد موظف است ظرف هفت روز قرارداد مربوط را با دستگاه اجرائی منعقد کند.

۶- سازمان موظف است ظرف هفت روز پس از صدور مصوب شورای اقتصاد، درخصوص آن دسته از طرحهای دولتی که از بودجه عمومی استفاده می کنند، نسب به صدور تأییدیه تأمین اقساط بازپرداخت تسهیلات مالی (شامل اصل و هزینه های مربوط در سر رسید پرداخت) خطاب به بانک عامل اقدام کند.

۷- بانک عامل موظف است ظرف هفت روز پس از دریافت مصوبه شورای اقتصاد، نسبت به صدور مصوبه اعتباری اقدام و مراتب را به متقاضی، دستگاه اجرایی ذی ربط و هیئت اعلام کند. ابلاغ مصوبه نهایی اعتباری مبنی بر موافقت بانک عامل، منوط به اخذ تأییدیه از سازمان جهت تأمین اقساط بازپرداخت تسهیلات مالی (شامل اصل و هزینه های مربوط در سر رسید پرداخت) و ارائه قرارداد مربوط منعقد شده بین دستگاه اجرایی و بانک مرکزی و یا تودیع وثایق کافی از سوی متقاضی می باشد.

۸- رعایت مفاد بندهای (۴)، (۵)، (۶) و (۷) ذیل ردیف (الف) این تبصره (طرحهای بخش غیردولتی) توسط دستگاههای ذی ربط الزامی است.

تبصره ۶: رعایت سقفهای مقرر درخصوص ایجاد کنسرسيوم برای تأمین منابع مالی خارجی مورد نیاز درخصوص طرحهای بخش غیردولتی که وثایق کافی نزد بانک عامل تودیع کرده اند، الزامی نیست. رعایت این حکم برای طرحهای دولتی نیز الزامی نیست.

تبصره ۷: دستگاههای اجرایی و بانکهای عامل موظفند فهرستی از مدارک و مستندات مورد نیاز، فرمهای مربوط و رویه های داخلی را ظرف یک ماه پس از ابلاغ این تصویب نامه در اختیار هیئت قرارداد تا پس از تأیید در قالب یک کتابچه اطلاع رسانی آماده و در اختیار متقاضیان قرار گیرد.

تبصره ۸: بانک مرکزی به منظور تسهیل در امور موضوع این آئین نامه موظف است ظرف یک ماه پس از ابلاغ این تصویب نامه نسبت به تهیه و ابلاغ دستورالعمل چگونگی بررسی و تأیید قراردادهای تجاری توسط بانک عامل به بانکها اقدام کند.

تبصره ۹: استفاده از تسهیلات میان مدت و بلند مدت بانکها و مؤسسات بین‌المللی از قبیل بانکهای جهانی و توسعه اسلامی، ضمن رعایت مفاد جزء (۱) تا (۴) بند (ب) و ارائه گواهی مسدودی ارزی از بانک مرکزی، مستلزم رعایت یکی از شرایط زیر میباشد:

الف- ارائه تائیدیه سازمان مبنی بر پیش بینی بازپرداخت تسهیلات مالی در بودجه سنواتی دستگاه مربوط.

ب - ارائه گواهی اخذ وثیقه از بانک عامل مبنی بر تهیه بانک عامل در خصوص بازپرداخت اقساط در موعد مقرر در صورت قصور متقاضی.

* ماده ۹) عملیات تأمین منابع ارزی کلیه قراردادها باید با هماهنگی بانک مرکزی انجام گیرد.

* ماده ۱۰) در مواردی که استفاده از تسهیلات مالی خارجی با مجوز قانونی منوط به تضمین دولت جمهوری اسلامی ایران مبنی بر بازپرداخت اصل و هزینه‌های تسهیلات مالی مذکور می‌باشد، وزیر امور اقتصادی و دارایی مجاز است به نمایندگی از طرف دولت ضمانتنامه‌های مربوط را صادر و یا اختیار امضای آن را به غیر تفویض نماید.

* ماده ۱۱) کل این ماده در سال ۸۵ اصلاح و جایگزین ماده ۸ قدیم شد. در مورد ضمانتنامه‌های کلی که در ارتباط با خطوط اعتباری صادر میشوند، دریافت درخواست بانک مرکزی به ضمیمه قرارداد مالی منعقد شده بین اعتبار دهنده/ دهندگان و اعتبار گیرنده / گیرندگان که به مهر و امضای بانک عامل رسیده باشد، کفایت میکند.

* ماده ۱۲) در مواردی که تسهیلات مالی به موجب قانون به طور مستقیم توسط دولت جمهوری اسلامی ایران اخذ می‌گردد، به وزیر امور اقتصادی و دارایی اجازه داده می‌شود با رعایت مفاد این آیین‌نامه و سایر قوانین و مقررات مربوط، از طرف دولت جمهوری اسلامی ایران اقدامهای لازم را انجام و اسناد، قراردادها، موافقتنامه‌ها و سفته‌های مربوط را امضا و مبادله و یا اختیار امضای آن را به غیر تفویض نماید. وزارت در تنظیم بازپرداختهای این قراردادها هماهنگی لازم را با بانک مرکزی به عمل خواهد آورد. استفاده از تسهیلات مالی موضوع این ماده صرفاً در قالب لویح و جداول بودجه سنواتی کل کشور و با رعایت جزء (۲) بند «ب» ماده (۱۳) قانون برنامه مجاز است. مسؤلیت نظارت بر اجرای قراردادهای منعقد شده (موضوع این ماده) و رعایت قوانین و مقررات مربوط کلاً به عهده دستگاههای اجرایی ذی‌ربط می‌باشد. دستگاههای مزبور مکلفند گزارش پیشرفت کار را به طور موردی یا ادواری (هر سه ماه یک بار) به وزارت ارائه نمایند.

* ماده ۱۳) به منظور تنوع بخشیدن به ابزارهای تأمین مالی جهت استفاده از حداکثر توان ساخت داخل در اجرای طرحها، وزارت مجاز است با هماهنگی بانک مرکزی نسبت به اخذ و یا تضمین تسهیلات مالی خارجی برای ساخت داخل در قالب سقف مندرج در قانون بودجه و پس از تأیید شورای اقتصاد اقدام نماید.

پیوست شماره ۳

ماده ۶۲ قانون محاسبات عمومی کشور

- ۱- وزارتخانه‌ها و موسسات دولتی و شرکتهای دولتی در صورتی میتوانند برای خدمات و کالاهای وارداتی مورد نیاز خود اقدام به افتتاح اعتبار اسنادی نمایند که معادل کل مبلغ آن و حقوق و عوارض گمرکی و سود بازرگانی و سایر هزینه‌های مرتبط اعتبار را تامین کرده باشند.
- ۲- در مورد آن قسمت از کالاها و خدمات موضوع این ماده که بموجب قراردادهای منعقد بهای آنها باید تدریجاً " و یا بطور یکجا در سالهای بعد به فروشنده پرداخت شود افتتاح اعتبار اسنادی توسط بانک مرکزی ایران بدون پیش دریافت بهای کالاها و خدمات مزبور با تعهد سازمان برنامه و بودجه مشعر بر پیش بینی اعتبار لازم در بودجه سالهای مربوطه مجاز خواهد بود.
- ۳- آیین نامه اجرایی این ماده شامل مبالغی که از بابت افتتاح اعتبار اسنادی قبل از حصول تعهد بعنوان پیش پرداخت قابل تادیه باشد از طرف وزارت امور اقتصادی و دارایی و وزارت برنامه و بودجه و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران تهیه و به تصویب هیات وزیران خواهد رسید.

پیوست شماره ۴

ماده ۱۶۰ قانون برنامه چهارم

ماده ۱۶۰- کلیه وزارتخانه، موسسات و شرکتهای دولتی موضوع ماده (۴) "قانون محاسبات عمومی کشور، مصوب ۱۳۶۶/۶/۱" و سایر شرکتهایی که بیش از پنجاه درصد (۵۰٪) سرمایه و سهام آنها منفرداً یا مشترکاً به وزارتخانه‌ها، موسسات دولتی و شرکتهای دولتی، به استثنای بانکها و موسسات اعتباری و شرکتهای بیمه قانونی، تعلق داشته باشند و همچنین شرکتهای دولتی که شمول قوانین و مقررات عمومی به آنها، مستلزم ذکر یا تصریح نام است، از جمله: شرکت ملی نفت ایران و شرکتهای تابع و وابسته به وزارت نفت و شرکتهای تابعه آنها، سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران و شرکتهای تابعه، سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران و شرکتهای تابعه در موارد مربوطه، مشمول مقررات این قانون می‌باشند.

پیوست شماره ۵

بند ب ماده ۳ قانون تشویق و حمایت سرمایه گذاری خارجی

ب- سرمایه گذاری های خارجی در کلیه بخش ها در چارچوب روش های "مشارکت مدنی"، "بیع متقابل" و "ساخت، بهره برداری و واگذاری" که برگشت سرمایه و منافع حاصله صرفاً از عملکرد اقتصادی طرح در مورد سرمایه گذاری ناشی شود و متکی به تضمین دولت یا بانکهای و یا شرکتهای دولتی نباشد.

تبصره- مادام که سرمایه خارجی موضوع روشهای "ساخت، بهره برداری و واگذاری" مندرج در بند (ب) این ماده و سود مترتب بر آن مستهلک نشده است، اعمال حق مالکانه نسبت به سهم سرمایه باقی مانده در بنگاه اقتصادی سرمایه پذیر توسط سرمایه گذار خارجی مجاز می باشد.

پیوست شماره ۶

ماده ۲۴ قانون برنامه چهارم

به دولت اجازه داده می شود جهت رشد اقتصادی، ارتقای فن آوری، ارتقای کیفیت تولیدات، افزایش فرصتهای شغلی و افزایش صادرات در قلمرو فعالیتهای تولیدی، اعم از صنعتی، معدنی، کشاورزی، زیربنایی، خدمات و فن آوری اطلاعات در اجرای قانون و تشویق و حمایت سرمایه گذاری خارجی، مصوب ۱۳۸۰/۱۲/۱۹ به منظور جلب سرمایه گذاری خارجی، زمینه های لازم را از طریق مذکور در بند (ب) (ماده ۳) قانون تشویق و حمایت سرمایه گذاری خارجی، مصوب ۱۳۸۰/۱۲/۱۹ فراهم نماید.

دولت موظف است پرداخت کلیه تعهدات قراردادی شرکتهای دولتی ایرانی طرف قرارداد برای کالاها و خدماتی که الزاماً می بایست توسط دولت خریداری شود را که به تصویب شورای اقتصاد رسیده است، از محل وجوه و منابع متعلق به آنان تعهد و پرداخت از محل آن وجوه و منابع را تضمین نماید. این تعهد پرداخت نایستی از محل وجوه و منابع عمومی باشد.

ضمانتنامه صادره علیرغم ماهیتی تجاری آن نباید ریسک تجاری و خسارت ناشی از قصور سرمایه گذاری در ایفای تعهدات قراردادی وی را پوشش دهد. به منظور دستیابی به رشد پیش بینی شده در طی سالهای برنامه چهارم برای سرمایه گذاری خارجی:

۱- به دولت اجازه داده می شود معادل یک در هزار کل سرمایه گذاریهای مستقیم خارجی واقعی تحت پوشش قانون تشویق و حمایت سرمایه گذاری خارجی (مصوب ۱۳۸۰/۱۲/۱۹) را علاوه بر بودجه

سالیانه در ردیفهای پیش‌بینی شده در قوانین بودجه سنواتی بطور سالیانه در اختیار سازمان سرمایه‌گذاری و کمک‌های اقتصادی و فنی ایران قرار دهد.

۲- بـمـنـظـور اـفـزایـش کـارایـی سـازمان سـرمایه‌گـذاری و کـمک‌هـای اـقـتـصـادی و فـنی اـیـران دـر جـهـت تـحـقـق اـهـداف پـیش‌بـینـی شـده دـر بـرنامـه دـر خـصـوص سـرمایه‌گـذاری خـارجی و بـا تـوجـه بـه قـانون تـشویـق و حـمایت سـاخـتار تـشکـیلاتی و جـایگـاه سـازمان مـذکـور اـقـدام نـماید.

پیوست شماره ۷

جزء ۳ بند ب ماده ۱۳ قانون برنامه چهارم

بانکهای تجاری و تخصصی مجازند بدون تضمین دولت و با رعایت سقف مذکور در جزء (۲) نسبت به تامین منابع مالی طرح‌های سرمایه‌گذاری بخش‌های غیر دولتی از منابع بین‌المللی اقدام کنند.

پیوست شماره ۸

ماده ۱۷ قانون برنامه و بودجه

ماده ۱۷- به منظور تلفیق و هماهنگ نمودن سرمایه‌گذاری در بخش دولتی، شرکتهای دولتی که از محل منابع داخلی خود اقدام به سرمایه‌گذاری جهت احداث ساختمان یا ایجاد تاسیسات و تجهیزات جدید و یا توسعه می‌نمایند و کل مبلغ سرمایه‌گذاری سالانه آنها از محل منابع مالی داخلی خود مجموعاً از پنجاه میلیون ریال تجاوز می‌کند مکلفند هر سال در موقع تنظیم بودجه کل کشور برنامه سرمایه‌گذاری سال بعد خود را جهت تلفیق و هماهنگ نمودن با سایر عملیات عمرانی دولت به سازمان ارسال نمایند.

برنامه پیشنهادی شرکت را سازمان بررسی و نظر خود را جهت تائید در شورای اقتصاد مطرح خواهد نمود .

وزراء و سایر مقامات که از طرف دولت به سمت نماینده صاحبان سهام یا به عنوان دیگر در مجامع عمومی و یا شوراهای شرکتهای عضویت دارند، موظفند نظر شورای اقتصاد را در تصویب بودجه دستگاه رعایت نمایند.

پیوست شماره ۹ (قانون برنامه پنجم توسعه ۱۳۹۴ - ۱۳۹۰)

ماده ۸۱ - به منظور تنظیم تعهدات ارزی کشور:

الف - دستگاههای اجرائی ملزم به رعایت موارد زیر می‌باشند:

۱- عملیات و معاملات ارزی خود را از طریق حسابهای ارزی بانکهای داخلی یا خارج که با تأیید بانک مرکزی افتتاح کرده یا می‌کنند، انجام دهند. بانکهای عامل ایرانی مکلفند خدمات مورد نیاز آنها را در سطح استانداردهای بین‌المللی تأمین نمایند.

۲- فهرست کلیه حسابهای ارزی از کشور خود را به بانک مرکزی اعلام کنند، تا پس از تأیید این بانک، ادامه فعالیت آنها میسر گردد.

ب - دولت موظف است:

۱- زمان‌بندی پرداخت بدهیها و تعهدات اعم از میان مدت و کوتاه مدت خارجی را به گونه‌ای تنظیم نماید که بازپرداختهای سالانه این بدهیها و تعهدات بدون در نظر گرفتن تعهدات ناشی از بیع متقابل در پایان برنامه پنجم از سی درصد (۳۰٪) درآمدهای ارزی دولت در سال آخر برنامه پنجم تجاوز نکند. در استفاده از تسهیلات خارجی اولویت با تسهیلات بلندمدت است.

۲- میزان تعهدات و بدهیهای خارجی تضمین‌شده توسط دولت و بانک مرکزی در سالهای برنامه پنجم را به گونه‌ای تنظیم نماید تا ارزش حال خالص بدهیها و تعهدات دولت بدون تعهدات ناشی از قراردادهای موضوع بند (ب) ماده (۳) قانون تشویق و حمایت سرمایه‌گذاری خارجی مصوب ۱۳۸۰/۱۲/۱۹ (مابه‌التفاوت ارزش حال بدهیها، تعهدات کشور و ذخایر ارزی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران) در سال آخر برنامه بیش از پنجاه میلیارد (۵۰.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰) دلار نباشد.

۳- جداول دریافت و پرداختهای ارزی را همراه با لوائح بودجه سالانه برای سالهای باقیمانده از برنامه ارائه نماید.

ج - نظام ارزی کشور، «شناور مدیریت‌شده» است. نرخ ارز با توجه به حفظ دامنه رقابت‌پذیری در تجارت خارجی و با ملاحظه تورم داخلی و جهانی و همچنین شرایط اقتصاد کلان از جمله تعیین حد مطلوبی از ذخایر خارجی تعیین خواهد شد.

ماده ۸۲ الف - استفاده دستگاههای اجرائی از تسهیلات مالی خارجی در طول برنامه در قالب قوانین بودجه سنواتی مجاز است. سهمیه‌های باقیمانده تسهیلات مصوب بیع متقابل و تسهیلات مالی خارجی (فاینانس) مربوط به برنامه‌های سوم و چهارم (با رعایت ضوابط اسلامی از جمله تصویب مجمع تشخیص مصلحت نظام) در طول برنامه پنجم نیز به قوت خود باقی است.

ب - به دستگاههای اجرائی اجازه داده می‌شود برای تأمین منابع مالی طرحهای خود از روش بیع متقابل با رعایت اصل عدم تضمین بازگشت تعهدات ایجادشده توسط دولت، بانک مرکزی و بانکهای دولتی پس از تصویب شورای اقتصاد استفاده نمایند.

ج - بانکهای تجاری و تخصصی مجازند بدون تضمین دولت، نسبت به تأمین منابع مالی طرحهای سرمایه‌گذاری بخشهای غیردولتی و شهرداریها از منابع بین‌المللی اقدام نمایند. تعیین نسبت تعهدات و بدهیهای ارزی به دارائیهای هر بانک به تصویب شورای پول و اعتبار می‌رسد.

د - در استفاده از تسهیلات مالی خارجی موضوع بندهای (الف)، (ب) و (ج) این ماده رعایت موارد زیر توسط دستگاههای اجرائی و بانکهای عامل ضروری است:

۱- تمامی طرحهای دستگاههای اجرائی با رعایت سیاستهای کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی با مسئولیت وزیر و یا بالاترین مقام اجرائی دستگاه ذی‌ربط و تأیید شورای اقتصاد، باید دارای توجیه فنی، اقتصادی و مالی باشند و مجموع هزینه‌های اجرای کامل آنها از سقفهای تعیین‌شده تجاوز نکند. زمان‌بندی دریافت و بازپرداخت تسهیلات هر طرح و میزان استفاده آن از ساخت داخل با توجه به ظرفیتهای، امکانات و توانایی‌های داخلی و رعایت قانون « حداکثر استفاده از توان فنی و مهندسی، تولیدی، صنعتی و اجرائی کشور در اجرای پروژه‌ها و ایجاد تسهیلات به منظور صدور خدمات مصوب ۱۳۷۵/۱۲/۱۲ » و نیز رعایت شرایط زیست‌محیطی در اجرای هر یک از طرحها باید به تصویب شورای اقتصاد برسد.

۲- استفاده‌کنندگان از بیع متقابل و تسهیلات مالی خارجی شامل تسهیلات مالی خارجی (فاینانس) و وامهای مستقیم باید ظرف دو ماه از زمان انعقاد قرارداد، جدول زمانی و میزان تعهدات ایجادشده و یا استفاده شده و نیز زمان‌بندی بازپرداخت بدهیها و تعهدات ارزی خود را در اختیار بانک مرکزی قرار دهند. پس از اجرائی شدن طرحهای مذکور، گزارش عملکرد طرح مشتمل بر اصل و سود وجوه دریافتی یا پرداختی و باقیمانده تعهد در فواصل سه‌ماهه به بانک مرکزی و معاونت اعلام می‌شود.

تبصره - استفاده‌کنندگان از وام‌های مستقیم موظفند در ایجاد تعهد با بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران هماهنگی لازم را به عمل آورند.

د - تمامی معاملات و قراردادهای خارجی که بیش از یک میلیون (۱.۰۰۰.۰۰۰) دلار باشد با رعایت قوانین مربوط شامل قانون « حداکثر استفاده از توان فنی و مهندسی، تولیدی، صنعتی و اجرائی کشور در اجرای پروژه‌ها و ایجاد تسهیلات به منظور صدور خدمات مصوب ۱۳۷۵/۱۲/۱۲ » تنها از طریق مناقصه محدود و یا بین‌المللی با درج آگهی در روزنامه‌های کثیرالانتشار و رسانه‌های الکترونیکی داخلی و خارجی انجام و منعقد می‌شود. موارد استثناء به تأیید کمیته سه نفره متشکل از وزیر امور اقتصادی و دارائی، معاون برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی ریاست جمهوری و وزیر وزارتخانه مربوطه یا بالاترین مقام اجرائی ذی‌ربط می‌رسد. در کلیه مناقصه‌ها، حق کنترل و بازرسی کمی و کیفی و کنترل قیمت برای کلیه کالاهای وارداتی و پروژه‌ها برای خریدار محفوظ است. وزیر یا بالاترین مقام اجرائی ذی‌ربط، مسؤول حسن اجراء این موضوع است. بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران فقط مجاز به تعهد یا پرداخت بهای معاملات و قراردادهایی است که تأیید بالاترین مقام دستگاههای اجرائی، مبنی بر رعایت مفاد این بند را داشته باشد.

ماده ۸۳ الف - به بانک مرکزی اجازه داده می‌شود در چهارچوب قانون بودجه سنواتی جهت تأمین مالی پروژه‌های زیربنایی دولتی نسبت به انتشار اوراق مشارکت و انواع صکوک در بازارهای بین‌المللی اقدام نماید.

ب - به شرکتهای دولتی و شهرداریها اجازه داده می‌شود در راستای تأمین منابع ارزی طرحهای سرمایه‌گذاری خود، پس از تأیید وزارت امور اقتصادی و دارائی و بانک مرکزی، اقدام به انتشار اوراق مشارکت و انواع صکوک اسلامی نمایند. تضمین اصل و سود این اوراق با شرکتهای و شهرداریهای مذکور است.

ماده ۲۱۴ - دولت موظف است به منظور افزایش کارآمدی و اثربخشی طرحهای تملک دارائیهای سرمایه‌ای با رعایت قانون نحوه اجرای اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی اقدامات زیر را به اجرا درآورد:

الف - نظام فنی و اجرائی مصوب ۱۳۸۵ را با رویکردهای نتیجه‌گرا و کنترل هر سه عامل هزینه، زمان و کیفیت در اجرای پروژه، تا سال سوم برنامه اصلاح و از سال چهارم به مورد اجرا گذارد.

ب - روشهای اجرائی مناسب از قبیل « تأمین منابع مالی، ساخت، بهره‌برداری و واگذاری»، « تأمین منابع مالی، ساخت و بهره‌برداری»، « طرح و ساخت کلید در دست»، « مشارکت بخش عمومی - خصوصی» و یا « ساخت، بهره‌برداری و مالکیت» را با پیش‌بینی تضمین‌های کافی به‌کارگیرد.

ج - از ابتدای سال دوم برنامه نظام مدیریت کیفیت و مهندسی ارزش را در طرحهای تملک دارائی سرمایه‌ای بزرگ و متوسط اجرا کند.

د - ساز و کار تأمین مالی طرحهای تملک سرمایه‌ای بزرگ و متوسط از طریق گشایش اعتبارات اسنادی ریالی و ارزی نزد بانکهای داخلی و خارجی همراه با پیش‌بینی ابزارهای مالی تضمینی را به تدریج به گونه‌ای پیاده کند که در پایان برنامه رابطه تأمین منابع مالی و اجرای طرحهای فوق با نوسانات بودجه سالانه کاهش یابد.

ه - استانداردهای ملی حسابداری و حسابرسی طرحهای تملک دارائی سرمایه‌ای و قیمت تمام‌شده را که توسط وزارت اموراتصادی و دارائی تهیه و توسط معاونت تأیید و ابلاغ می‌گردد از ابتدای سال دوم برنامه در طرحهای بزرگ و متوسط پیاده کند.

ماده ۲۱۵ - پیشنهاد طرحهای تملک دارائیهای سرمایه‌ای جدید در لوایح بودجه سنواتی با رعایت موارد زیر امکان‌پذیر است:

الف - عناوین، اهداف کمی و اعتبارات طرحهای تملک دارائیهای سرمایه‌ای جدید با رعایت مواد (۲۲) و (۲۳) قانون برنامه و بودجه براساس گزارش توجیهی فنی (حجم کار، زمانبندی اجرا)، اقتصادی، مالی و زیست‌محیطی و رعایت پدافند غیرعامل از سوی مشاور و دستگاه اجرائی پس از تأیید معاونت برای یک بار و به قیمت ثابت سالی که طرحهای مورد نظر برای اولین بار در لایحه بودجه سالانه منظور می‌گردد به تفکیک سالهای برنامه و سالهای بعد به تصویب مجلس شورای اسلامی می‌رسد.

ماده ۲۲۰ - به دولت اجازه داده می‌شود حسب مورد در چهارچوب شرایط و انواع قراردادهای واگذاری مصوب شورای اقتصاد در خصوص طرحهای تملک دارائیهای سرمایه‌ای اقدامات زیر را به عمل آورد:

الف - واگذاری طرحهای تملک دارایی سرمایه‌ای جدید و نیمه‌تمام و تکمیل‌شده و آماده بهره‌برداری در قالب قراردادها و شرایط مورد تصویب شورای اقتصاد با تعیین نحوه تأمین مالی دوره ساخت (فاینانس)، پرداخت

هزینه‌های بهره‌برداری یا خرید خدمات در مدت قرارداد، با رعایت استانداردهای اجرای کیفیت خدمات و نهایتاً واگذاری طرح پس از دوره قرارداد به بخش غیردولتی

ب - واگذاری طرحهای تملک دارایی سرمایه‌ای نیمه‌تمام و تکمیل شده که خدمات آنها قابل عرضه توسط بخش غیردولتی است به صورت نقد و اقساط به بخش غیردولتی

ج - واگذاری حق بهره‌برداری طرحهای تملک دارایی سرمایه‌ای قابل واگذاری و نیز اموال منقول و غیرمنقول و حقوق مالی مازاد بر نیاز دولت و دستگاههای اجرائی

د - واگذاری مالکیت و یا بهره‌برداری طرحهای تملک دارایی سرمایه‌ای قابل واگذاری و نیز اموال منقول و غیرمنقول و حقوق مالی مازاد بر نیاز دولت و دستگاههای اجرائی

تبصره ۱- درآمد دولت ناشی از اجرای احکام این ماده پس از واریز به خزانه‌داری کل و از محل ردیف خاصی که برای این منظور در قانون بودجه سنواتی پیش‌بینی می‌شود و نیز اعتبار ردیفهای مربوط به طرحهای تملک دارایی سرمایه‌ای در قالب تسهیلات و وجوه اداره‌شده شامل یارانه، سود و کارمزد و یا تسهیلات و کمک و سایر روشهای تأمین مالی مورد تصویب شورای اقتصاد به طرحهای تملک دارایی سرمایه‌ای و یا تبدیل به احسن نمودن اموال منقول و غیرمنقول در قالب موافقتنامه متبادله با معاونت قابل اختصاص است.

تبصره ۲- کمکهای بلاعوض موضوع این ماده، درآمد اشخاص تلقی نمی‌شود و مشمول پرداخت مالیات بر درآمد نیست.

فرآیند تامین منابع مالی خارجی [فاینانس]

